

carson mccullers

la balada del cafè trist i altres relats

Traducció de Yannick Garcia

Títol original: *The Ballad of the Sad Café and Other Stories*

© 1951 by Carson McCullers

Primera edició: gener del 2016

© per la traducció: Yannick Garcia Porres, 2016

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial

Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a

08007 Barcelona

www.laltraeditorial.cat

Impressió: Romanyà Valls

Maquetació: EdicTal

dipòsit legal: b. 29.815-2015

isbn: 978-84-943481-8-1

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra. Tots els drets reservats.

la balada del cafè trist

En si, el poble és inhòspit; no hi ha gaire res tret de la fàbrica cotonera, les cases de dos dormitoris on viuen els operaris, quatre presseguers, una església amb dos vitralls i un carrer major deplorable que tot just deu fer cent metres. El dissabte els parcers de les granges de la contrada hi fan cap per passar-se el dia xerrant i comprant. Si no, el poble està desolat, trist, com un lloc remot i aïllat de tots els altres llocs del món. L'estació de tren que cau més a prop és Society City, i les línies d'autobusos Greyhound i White Bus passen per la carretera de Forks Fall, que és a uns cinc quilòmetres. Aquí els hiverns són curts i esquerps, i els estius, blancs de tanta claror i de la calda abrusadora que hi fa.

Si passes pel carrer major una tarda d'agost, no hi ha absolutament res a fer. L'edifici més gros, que és al bell mig del poble, està tot tancat amb taulons i tan vinclat cap a la dreta que diries que s'ha d'esfondrar en qualsevol moment. És una casa molt antiga. Té un aspecte curiós, esquerdat, que desconcerta força, fins que t'adones que al seu dia, ja fa temps, algú va pintar la banda dreta de la porxada i un tram de paret també... però ho van deixar a mitges i és per això que una part està més fosca i ronyosa que l'altra. L'edifici

sembla del tot abandonat. Ara bé, a la planta de dalt hi ha una finestra sense segellar; de vegades, a mitja tarda, al pic de la calor, una mà obre lentament el porticó i un rostre contempla el poble. És una cara com aquelles tan desdibuixades i esgarrifoses dels somnis: asexuada i blanca, amb uns ulls grisos i guenyos, tan torts i cap endins que sembla que es dediquin una mirada llarga i secreta, plena de dolor. La cara ronda per la finestra una horeta, si fa no fa; després es tornen a ajuntar els porticons i el més normal és que a aquelles hores ja no quedi ni una ànima pel carrer major. Aquestes tardes d'agost... Quan plegues del torn, no tens res, però res a fer; tant per tant, sempre pots baixar a la carretera de Forks Falls a escoltar els presos engrillonats.

La veritat és que fa temps en aquest poble hi va haver un cafè. I com aquesta casa vella i barrada no se'n trobaven en quilòmetres a la rodona. Tenia taules amb estovalles i tovallons de paper, cintes de coloraines penjades dels ventiladors elèctrics, molta concurrència els dissabtes a la nit. La mestressa del local era la senyoreta Amelia Evans. Però el motiu principal del renom i l'alegria d'aquell lloc va ser un geperut que la gent coneixia com «el cosí Lymon». I en la història d'aquell cafè encara hi va tenir un paper una altra persona: l'exhome de la senyoreta Amelia, un personatge espantós que va tornar al poble després d'una llarga temporada engarjolat, va fer molt de mal i va reprendre el seu camí. Fa molt que va tancar, el cafè, però la gent encara se'n recorda.

No sempre havia estat un cafè, allò. La senyoreta Amelia va rebre l'edifici en herència del seu pare, i en aquella època era una botiga on venien sobretot pinso, guano i productes bàsics, com ara midó de blat de moro o tabac en pols. La senyoreta Amelia era rica. A més de la botiga, regentava una destil·leria a uns cinc quilòmetres en direcció a l'aiguamoll i venia el millor licor de la comarca. Era una dona alta i morena, amb ossada i músculs d'home. Duia els cabells tallats ben curts i pentinats enrere des del serrell, amb una cara cremada pel sol un punt crispada i desmillorada. Hauria pogut ser prou ben plantada, si no fos perquè era un pèl guenya, això sí. N'hi ha que l'haurien festejada igualment, però la senyoreta Amelia no mostrava mai cap interès per l'amor dels homes i era una persona solitària. El seu matrimoni no havia estat com cap altre dels matrimonis contrets en aquella comarca; va ser un enllaç estrany i perillós, que només va durar deu dies i va deixar tot el poble barrinant, escandalitzats. Llevat d'aquella excentricitat matrimonial, la senyora Amelia havia viscut sola tota la vida. De vegades passava nits senceres a la seva caseta del pantà, amb la granota i les botes d'aigua, vigilant en silenci el foc suau del destil·lador.

En tot el que es podia fer amb les mans, la senyoreta Amelia prosperava. Venia tripes i salsitxes al poble del costat. Els dies amables de tardor, molia melca, i a les tines el xarop li quedava de color or fosc i amb gust delicat. Havia aixecat ella mateixa la comuna de totxanes de darrere la botiga en tan sols un parell de setmanes i tenia molta traça amb la fusta. Només era la gent que la senyoreta Amelia no sabia tractar. Les persones, tret que siguin uns tarambanes o estiguin malaltes, no les pots agafar i canviar d'un dia per l'altre perquè guanyin en valor i benefici. Així que per a l'única cosa que servia la gent a la senyoreta Amelia era per treure'n diners. I en allò sí que se'n sortia bé. Hipoteques sobre els conreus i el patrimoni, una serradora, diners al banc... Era la dona més rica en quilòmetres a la rodona. Hauria sigut rica com un diputat si no hagués estat pel seu únic gran defecte, que era la passió pels plets i els jutjats. Per la fotesa més petita, s'embranchava en processos eterns i acarnissats. Deien que només que ensopegués amb una pedra pel camí, per instint ja veies que la senyoreta Amelia buscava al voltant seu alguna cosa a demandar. Si no fos per aquells litigis, tenia una vida estable i cada dia era,

si fa no fa, com l'anterior. Excepte pel matrimoni dels deu dies, res no va alterar aquell ordre fins a la primavera en què la senyoreta Amelia va fer els trenta anys.